

Tunnistatko mainoksen?

Oppiaineet: Äidinkieli

OPS-teemat: Medialukutaito, mediakriittisyys, mediasisältöjen tulkitseminen

Tavoitteet: Oppilas tutustuu mainonnan ja lehtiartikkeleiden väliseen eroon. Oppilas pääsee pohtimaan mainoksen tarkoitusta ja saa välineitä mainosten tunnistamiseen.

Aika: 45 min. Tehtävä kannattaa tehdä puolikkaan ryhmän kanssa.

Ennen tuntia

Kerää ja pyydä oppilaita tuomaan **tilattavia** aikakauslehtiä.

Etsi tuntia varten 4-6 lehdessä olevaa mainosta sekä 3-5 kuvallista artikkelia. Etsi netistä/työmatkan varrelta erilaisia mainoksia virittäytymistä varten. Etsi ainakin:

- Lehtimainos
- Tienvarsimainos (ulkomainos)
- Televisiomainos (tässä voi kertoa myös esimerkkinä jonkun televisiossa pyörivän mainoksen)

Virittäytyminen (noin 5 min)

Kysy oppilailta:

- Osaisiko joku kertoa, mitä mainos tarkoittaa?
- Osaako joku sanoa, mistä tunnistaa mainoksen (mainos yrittää myydä tuotteita ja lehtijutun tarkoituksena on taas kertoa tapahtumista/asioista)?
- Kysy, missä kaikkialla oppilaat ovat nähneet mainoksia. Heijasta etsimäsi esimerkkikuvat oppilaiden nähtäville.

Mikäli oppilaat ovat nähneet ikäviä/pelottavia mainoksia, on tärkeää, että mainoksen aiheuttamat tunteet käsitellään. Oppilaille voi kertoa, että on

olemassa aikuisille suunnattuja elokuvia tai sarjoja. Samoin on olemassa myös aikuisille suunnattuja mainoksia.

Jos oppilaat kohtaavat tällaisia mainoksia, heitä kannattaa neuvoa suhtautumaan mainokseen niin, että mainos on aikuisille tarkoitettu, eikä oppilaan tarvitse ymmärtää kaikkea siinä. On myös tärkeää kertoa näistä asioista jollekin aikuiselle, ettei mainoksista jää turhaan paha mieli. Aikuiset, jotka suunnittelevat mainoksia aikuisille, eivät ota aina huomioon lapsen näkökulmaa.

Toiminta (noin 25–30 min)

Laita mainokset ja lehtijutut/artikkelit esille niin, että ne ovat sekaisin esim. taululla tai lattialla. Kokoontukaa mainosten ja lehtijuttujen äärelle. Kerro oppilaille, että esillä on sekä mainoksia sekä lehtien juttuja/artikkeleita.

1. Jaotelkaa oppilaiden kanssa artikkelit omaan pinoon ja mainokset omaan pinoon. Voitte käyttää lajittelussa apuna seuraavia kysymyksiä:

Onko leikkeen kuvassa selkeästi esillä joku tavara esim. ruokatarvike tai vaate?

Usein mainoksessa saattaa olla joku tunnettu ihminen, jonka kautta tuotetta mainostetaan. Esimerkiksi urheiluvaatemainoksessa saattaa olla tunnettu urheilija. Tällä tavoin mainostaja haluaa saada katsojan ajattelemaan, että myös urheilija käyttää vaatetta, jolloin fanitkin haluavat ostaa vaatteen

Voit kysyä oppilailta, ovatko he nähneet tällaisia mainoksia? Uskovatko oppilaat, että tunnetun henkilön valitseminen mainokseen auttaa siinä, että ihmiset ostavat tuotteen mieluummin?

Onko tekstiä paljon vai vähän?

Oppilaiden kanssa voi myös pohtia, miten kansisivu eroaa mainoksesta. Vastaukseksi voi hyvin tulla, että ei eroa. Tämä on tärkeä huomio, sillä aina katsoja ei tiedä onko kyseessä mainos vai esimerkiksi artikkeli. Oppilaille kannattaa kuitenkin sanoa, että

asiaa harjoitellaan juuri siksi, että oppilaat oppivat tunnistamaan, milloin kyseessä on mainos ja milloin tavallinen lehtijuttu.

2. Jaa oppilaat kahteen ryhmään. Pyydä toisen ryhmän oppilaita etsimään lehdestä mainos ja toisen lehtijuttu/artikkeli. Kun jokaisella oppilaalla on oma juttunsa/mainoksensa muodostakaa oppilaista pareja tai kolmen ryhmää sillä periaatteella, että jokaisessa ryhmässä on ainakin yksi mainos ja lehtijuttu.

Pyydä oppilaita pohtimaan ryhmässä seuraavia kysymyksiä:

- Miltä ihmiset/tavarat näyttävät mainoskuviissa? Entä lehden jutuissa?
- Kuinka paljon tekstiä on mainoksessa? Entä lehtijutuissa? Missä kohtaa teksti on mainosta/lehtijuttua?
- Millaisia ilmeitä ihmisillä on?
- Pystyykö mainoksesta/lehtijutusta päättämään, kenelle se on tarkoitettu (Aikuiset, lapset, naiset, miehet)?
- Huomaatteko jotain eroa mainoskuviissa verrattuna lehden juttujen kuviin?

Pohdinta (noin 5–10 min)

Pohtikaa luokan kanssa vielä yhdessä seuraavia kysymyksiä:

- Miksi mainoksia on olemassa (tässä kohtaa voi myös mainita, että mainostuloille rahoitetaan esimerkiksi lehtiä, blogeja ja nettisivuja)?
- Millaisista mainoksista pidät?
- Oletko nähnyt ikäviä/pelottavia mainoksia?

Oppilaille voi antaa kotitehtäväksi tarkkailla, kuinka monta mainosta he näkevät päivän aikana. Jos kotitehtävä tehdään, on tärkeää, että se käydään myös läpi. Oppilaat voivat kertoa missä he ovat nähneet mainoksia ja millaisia mainokset olivat. Voit myös kysyä, jäikö joku mainos erityisesti mieleen ja miksi.